

**Київський національний університет імені Тараса Шевченка
факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем**

Лабораторна робота №7

Тема: Синтез мікропрограмного (керуючого) автомата у
вигляді автомата Мура

Роботу виконав
студент 3 курсу
мережевий адміністратор
Цибульський Роман
Олександрович

Київ 2023

Мета роботи: Провести структурний синтез керуючого автомата Мура.

Лабораторне завдання

1. Згідно вашого варіанту, розробіть функціональну схему керуючого автомата, що:

Номер варіанту 6248 = 1 1000 0110 1000, 00 0110 1000 за умовою

Н6	Н7	Н8	Н9	Н10	Завдання
1	1	0	0	0	знаходить максимальний та мінімальний елемент масиву A(n,n,n) та міняє їх місцями

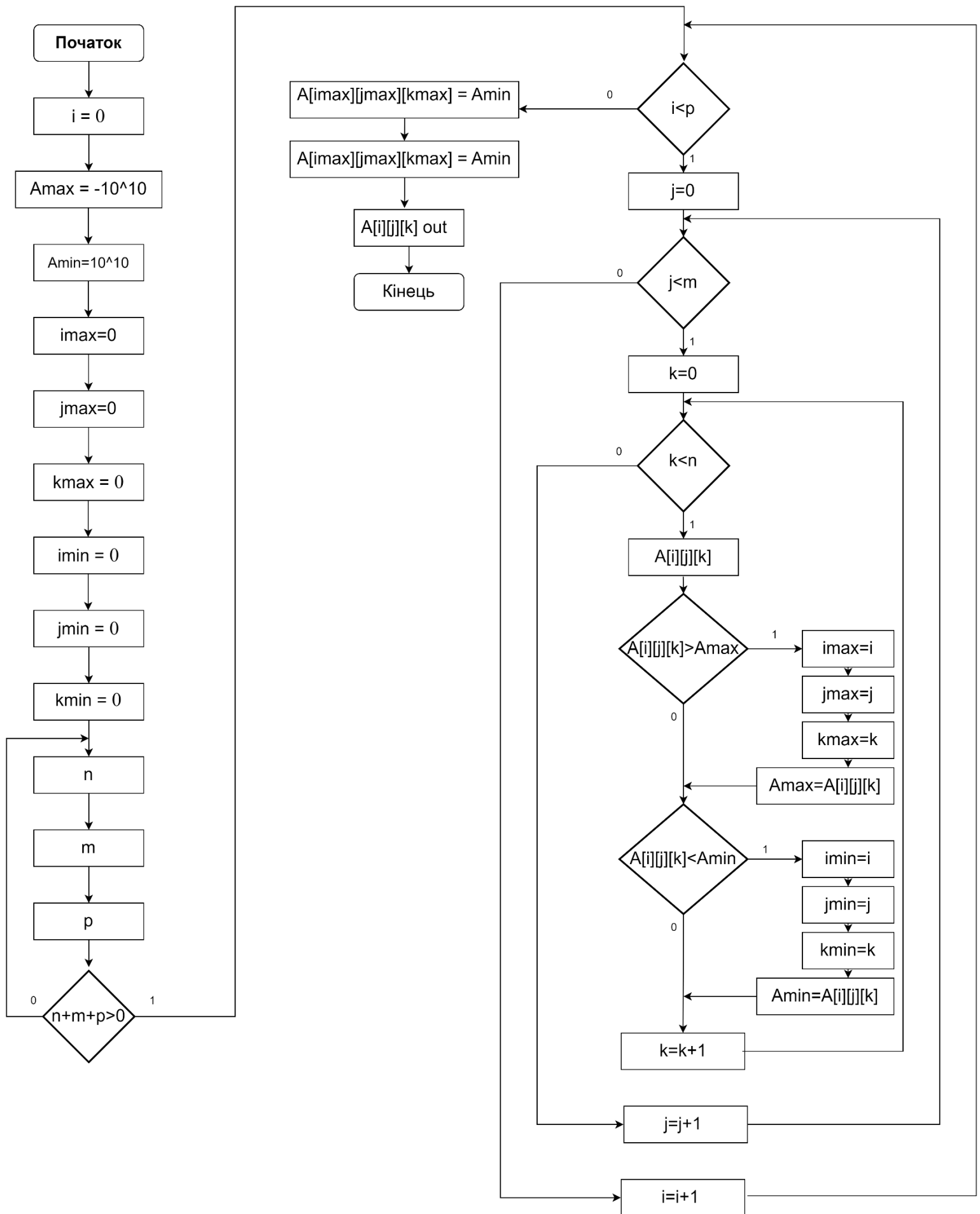
Функціональну схему керуючих частин автомата синтезувати на елементах:

<i>h1</i>	<i>h10</i>	Логічні елементи
0	0	I, АБО, НЕ

Як елемент пам'яті, використайте:

h5	Н4	Тип тригера
0	1	T

1.1. Змістовна схема алгоритму

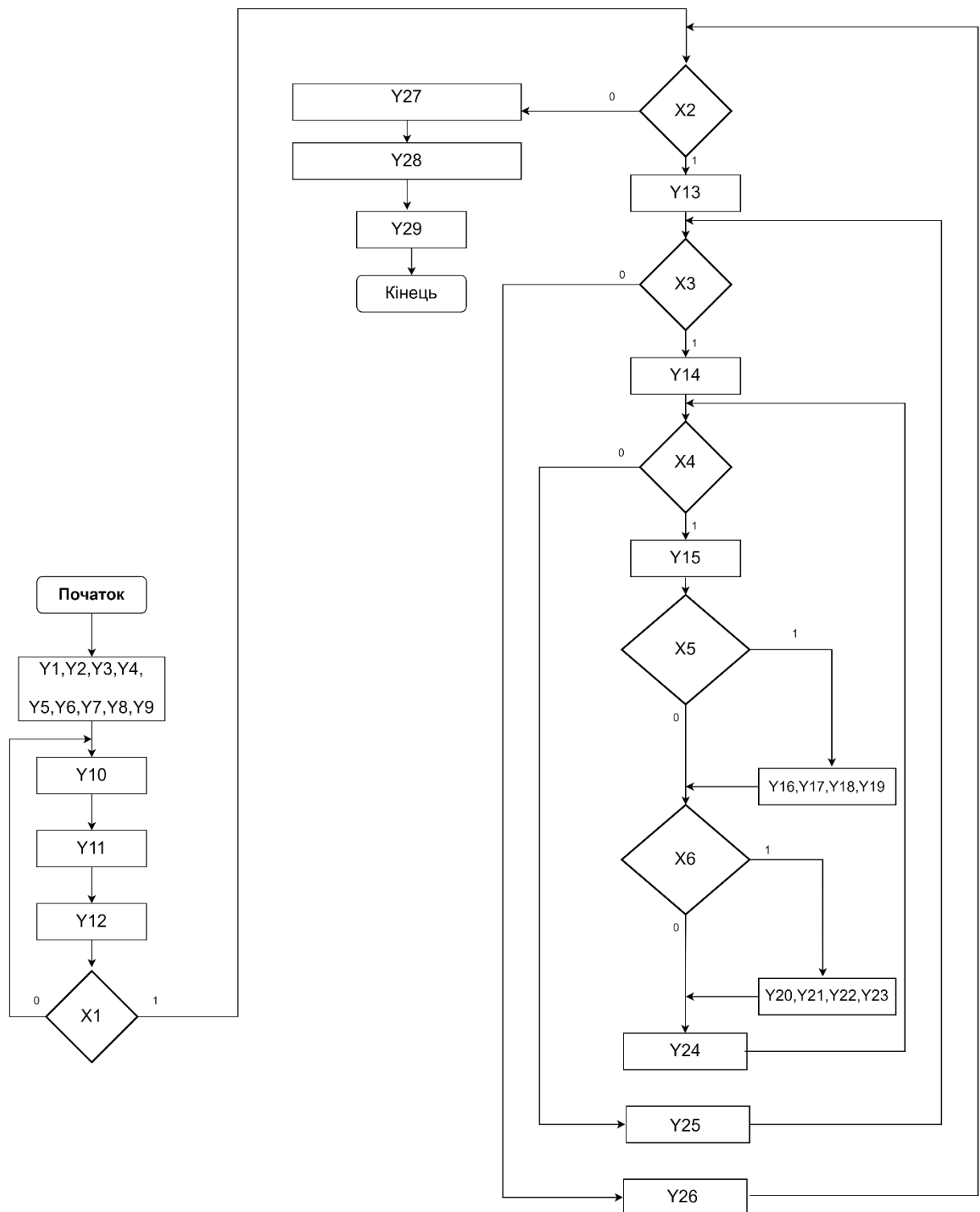

1.2. Таблиця кодування вершин

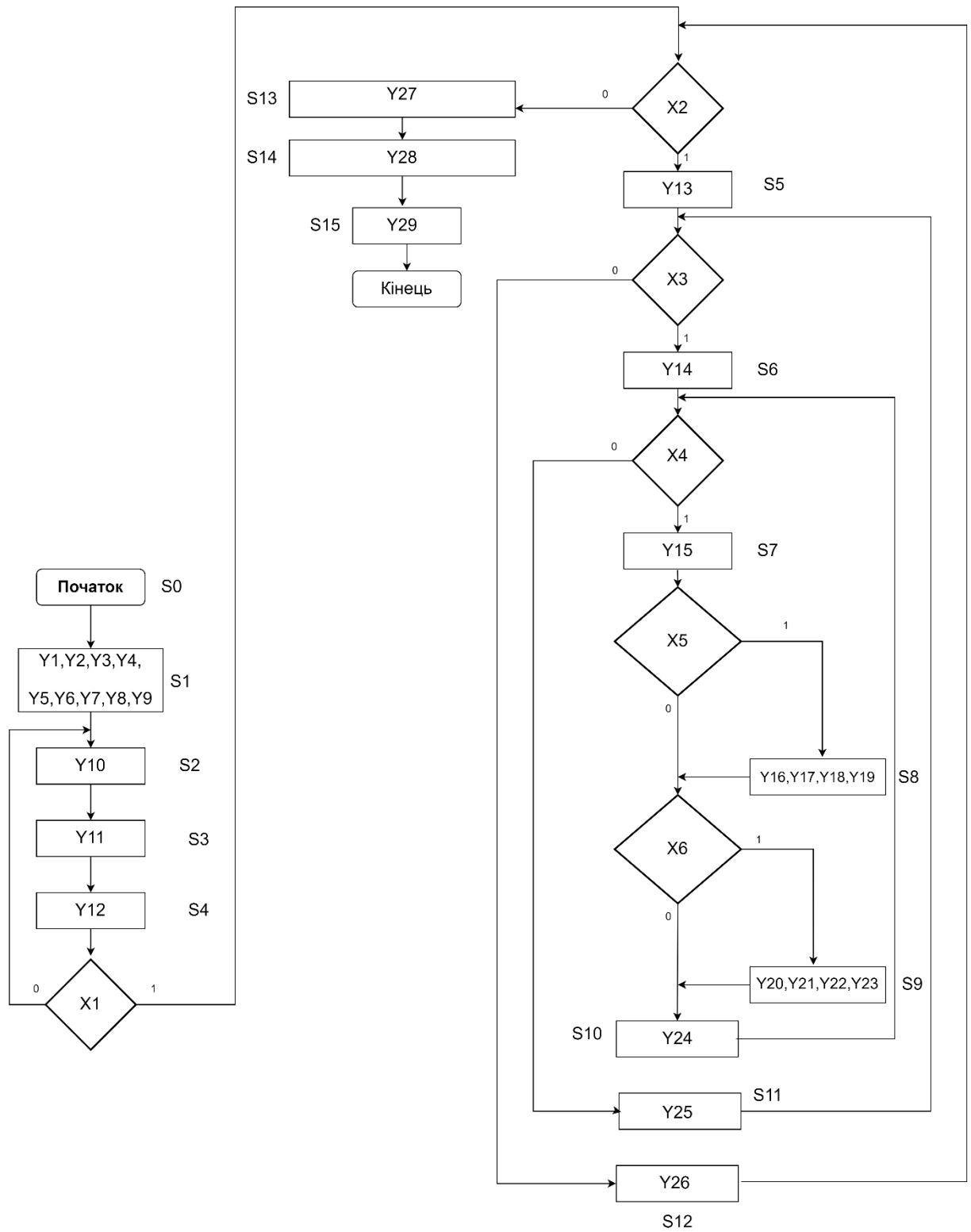
Код	Зміст	Примітка
Y1	$i = 0$	ініціалізація лічильника виміру i масиву $\text{arr}[i][j][k]$
Y2	$A_{\max} = -10^{10}$	ініціалізація значення максимального елементу
Y3	$A_{\min} = 10^{10}$	ініціалізація значення мінімального елементу
Y4	$\text{imax}=0$	ініціалізація індексу максимального елементу виміру i
Y5	$\text{jmax}=0$	ініціалізація індексу максимального елементу виміру j
Y6	$\text{kmax}=0$	ініціалізація індексу максимального елементу виміру k
Y7	$\text{imin}=0$	ініціалізація індексу мінімального елементу виміру i
Y8	$\text{jmin}=0$	ініціалізація індексу мінімального елементу виміру j
Y9	$\text{kmin}=0$	ініціалізація індексу мінімального елементу виміру k
Y10	n	завантаження до відповідного регістру розрядність виміру k масиву $\text{arr}[i][j][k]$
Y11	m	завантаження до відповідного регістру розрядність виміру j масиву $\text{arr}[i][j][k]$
Y12	p	завантаження до відповідного регістру розрядність виміру i масиву $\text{arr}[i][j][k]$
Y13	$j = 0$	ініціалізація лічильника виміру j масиву $\text{arr}[i][j][k]$
Y14	$k = 0$	ініціалізація лічильника виміру k масиву $\text{arr}[i][j][k]$
Y15	$A[i][j][k]$	завантаження до відповідного регістру значення елемента масиву A
Y16	$\text{imax}=i$	переініціалізація індексу максимального елементу виміру i
Y17	$\text{jmax}=j$	ініціалізація індексу максимального елементу виміру j
Y18	$\text{kmax}=k$	ініціалізація індексу максимального елементу виміру k
Y19	$A_{\max} = A[i][j][k]$	Перевизначення максимального елементу на поточний
Y20	$\text{imin}=i$	ініціалізація індексу мінімального елементу виміру i
Y21	$\text{jmin}=j$	ініціалізація індексу мінімального елементу виміру j
Y22	$\text{kmin}=k$	ініціалізація індексу

		мінімального елементу виміру k
Y23	$A_{\min} = A[i][j][k]$	Перевизначення мінімального елементу на поточний
Y24	$k=k+1$	перехід до дослідження наступного елемента виміру k
Y25	$j=j+1$	перехід до дослідження наступного елемента виміру j
Y26	$i=i+1$	перехід до дослідження наступного елемента виміру i
Y27	$A[i_{\max}][j_{\max}][k_{\max}] = A_{\min}$	Заміна найменшого значення на найбільше
Y28	$A[i_{\max}][j_{\max}][k_{\max}] = A_{\min}$	Заміна найбільшого значення на найменше
Y29	$A[i][j][k]$ Out	Виведення зміненого масиву
X1	$n+m+p > 0$	умовна вершина: так – розмір вхідного масиву додатній, ні – перевизначення розміру масива
X2	$i < p$	умовна вершина: так – дослідження чергового елемента масиву A виміру i, ні – всі елементи масиву A досліджені
X3	$j \leq m$	умовна вершина: так – дослідження чергового елемента масиву A виміру j, ні – всі елементи масиву A досліджені
X4	$k \leq n$	умовна вершина: так – дослідження чергового елемента масиву A виміру k, ні – всі елементи масиву A досліджені
X5	$A[i][j][k] > A_{\max}$	умовна вершина: так – елемент масиву більше за максимальний, ні – елемент менше
X6	$A[i][j][k] < A_{\min}$	умовна вершина: так – елемент масиву менше за мінімальний, ні – елемент більше

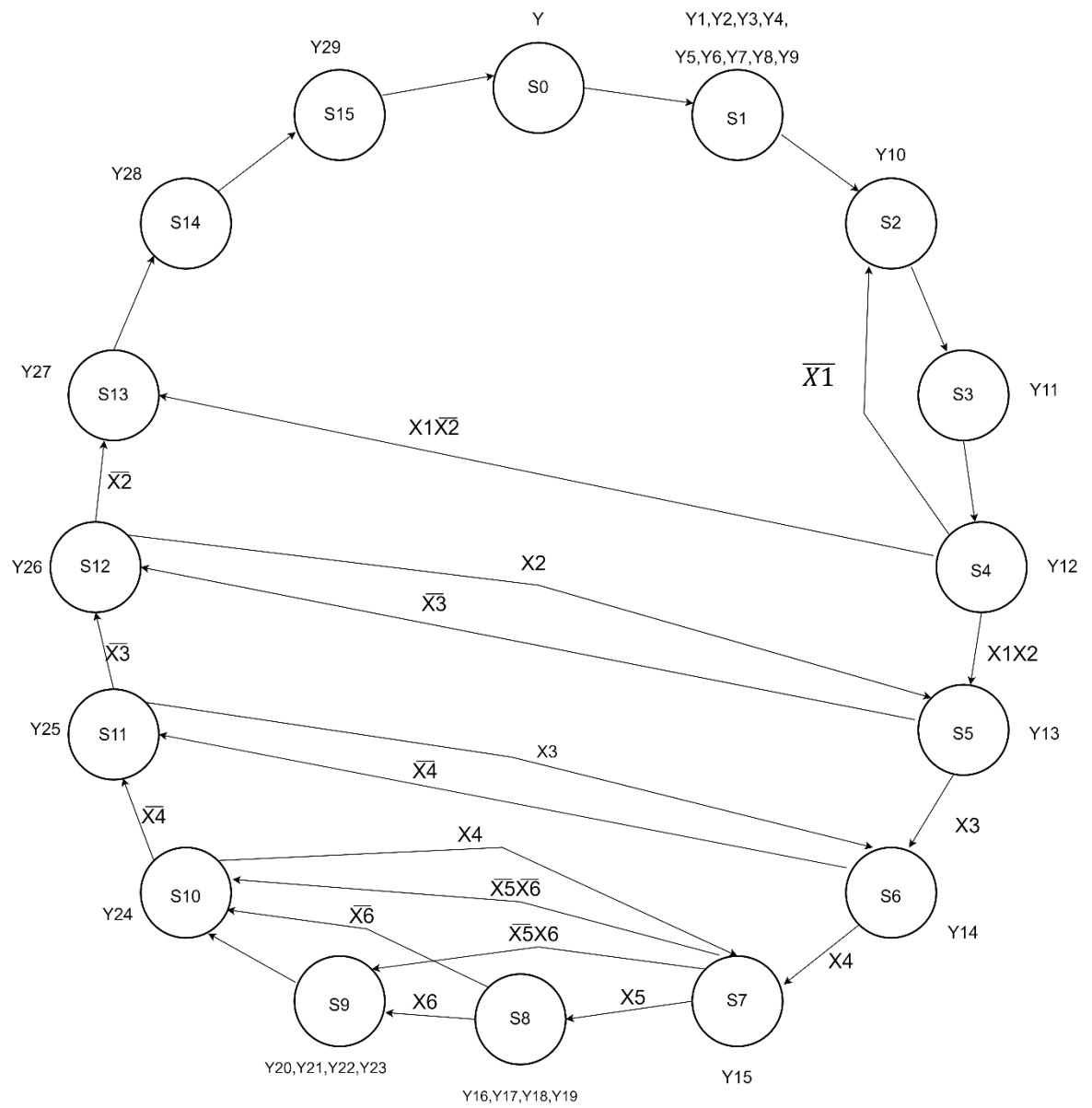
1.3. Закодована мікроопераційна схема алгоритму

1.4. Відмічена ГСА

1.5. Граф-схема переходів

1.6. Прямая таблица переходів-виходів автомата Мура

Початковий стан sm	Y (вихідний сигнал, що виробляється при переході)	Стан переходу sk	X (умова переходу)
S0	-	S1	Clk
S1	Y1,Y2,Y3,Y4, Y5,Y6,Y7,Y8,Y9	S2	Clk
S2	Y10	S3	Clk
S3	Y11	S4	Clk
S4	Y12	S2	$\overline{X1}$
		S5	$X1X2$
		S13	$X1X2$
S5	Y13	S6	X3
		S12	$\overline{X3}$
S6	Y14	S7	X4
		S11	$\overline{X4}$
S7	Y15	S8	X5
		S9	$\overline{X5X6}$
		S10	$\overline{X5X6}$
S8	Y16,Y17,Y18,Y19	S9	X6
		S10	$\overline{X6}$
S9	Y20,Y21,Y22,Y23	S10	Clk
S10	Y24	S7	X4
		S11	$\overline{X4}$
S11	Y25	S6	X3
		S12	$\overline{X3}$
S12	Y26	S5	X2
		S13	$\overline{X2}$
S13	Y27	S14	Clk
S14	Y28	S15	Clk
S15	Y29	S0	Clk

1.7. Зворотня таблиця переходів-виходів автомата Мура

Початковий стан sm	Y (вихідний сигнал, що виробляється при переході)	Стан переходу sk	X (умова переходу)
S0	Y1,Y2,Y3,Y4, Y5,Y6,Y7,Y8,Y9	S1	Clk
S1	Y10	S2	Clk
S4			$\overline{X1}$
S2	Y11	S3	Clk
S3	Y12	S4	Clk
S4	Y13	S5	X1X2
S12			X2
S5	Y14	S6	X3
S11			
S10	Y15	S7	X4
S6			
S7	Y16,Y17,Y18,Y19	S8	X5
S7	Y20,Y21,Y22,Y23	S9	$\overline{X5X6}$
S8			X6
S7	Y24	S10	$\overline{X5X6}$
S8			$\overline{X6}$
S9			Clk
S6	Y25	S11	$\overline{X4}$
S10			
S5	Y26	S12	$\overline{X3}$
S11			
S4	Y27	S13	X1 $\overline{X2}$
S12			$\overline{X2}$
S13	Y28	S14	Clk
S14	Y29	S15	Clk
S15	Y29	S0	Clk

$$M = 16$$

$$m = \lceil \log_2 M \rceil = \lceil \log_2 16 \rceil = 4$$

Q4	0	1	1	0
Q3	0	0	1	1
Q1Q2				
00	S0	S1	S2	S3
01	S13	S15	S14	S4
11	S12	S9	S10	S5
10	S11	S8	S7	S6

S0 - 0000
 S1 – 0001
 S2 – 0011
 S3 – 0010
 S4 – 0110
 S5 – 1110
 S6 – 1010
 S7 – 1011
 S8 – 1001
 S9 – 1101
 S10 – 1111
 S11 – 1000
 S12 – 1100
 S13 – 0100
 S14 – 0111
 S15 - 0101

Початковий стан sm	K(sm)	Y (вихідний сигнал, що виробляється при переході)	Стан переходу sk	K(sk)	X (умова переходу)	ФЗ
S0	0000	Y1,Y2,Y3,Y4, Y5,Y6,Y7,Y8,Y9	S1	0001	Clk	T4
S1	0001	Y10	S2	0011	Clk	T3
S4	0110				$\overline{X1}$	T2,T4
S2	0011	Y11	S3	0010	Clk	T4
S3	0010	Y12	S4	0110	Clk	T2
S4	0110	Y13	S5	1110	X1X2	T1
S12	1100				X2	T3
S5	1110	Y14	S6	1010	X3	T2
S11	1000					T3
S10	1111	Y15	S7	1011	X4	T2
S6	1010					T4
S7	1011	Y16,Y17,Y18,Y19	S8	1001	X5	T3
S7	1011	Y20,Y21,Y22,Y23	S9	1101	$\overline{X5}X6$	T2,T3
S8	1001				X6	T2
S7	1011	Y24	S10	1111	$\overline{X5}X\overline{6}$	T2
S8	1001				$\overline{X6}$	T2,T3
S9	1101				Clk	T3

S6	1010	Y25	S11	1000	$\overline{X4}$	T3
S10	1111					T2,T3,T4
S5	1110	Y26	S12	1100	$\overline{X3}$	T3
S11	1000					T2
S4	0110	Y27	S13	0100	$X1\overline{X2}$	T3
S12	1100				$\overline{X2}$	T1
S13	0100	Y28	S14	0111	Clk	T3T4
S14	0111	Y29	S15	0101	Clk	T3
S15	0101	-	S0	0000	Clk	T2T4

$$T1 = S4X1X2 + S12\overline{X2}$$

$$T2 = S4\overline{X1} + S3 + S5X3 + S7\overline{X5} + S8 + S10 + S11\overline{X3} + S15$$

$$T3 = S1 + S12X2 + S11X3 + S7X5 + S7\overline{X5}X6 + S8\overline{X6} + S9 + S10\overline{X4} + S5\overline{X3} + S4X1\overline{X2} + S13 + S14$$

$$T4 = S0 + S4\overline{X1} + S2 + S6X4 + S10\overline{X4} + S13 + S15$$

$$Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y8, Y9 = S1$$

$$Y10 = S2$$

$$Y11 = S3$$

$$Y12 = S4$$

$$Y13 = S5$$

$$Y14 = S6$$

$$Y15 = S7$$

$$Y16, Y17, Y18, Y19 = S8$$

$$Y20, Y21, Y22, Y23 = S9$$

$$Y24 = S10$$

$$Y25 = S11$$

$$Y26 = S12$$

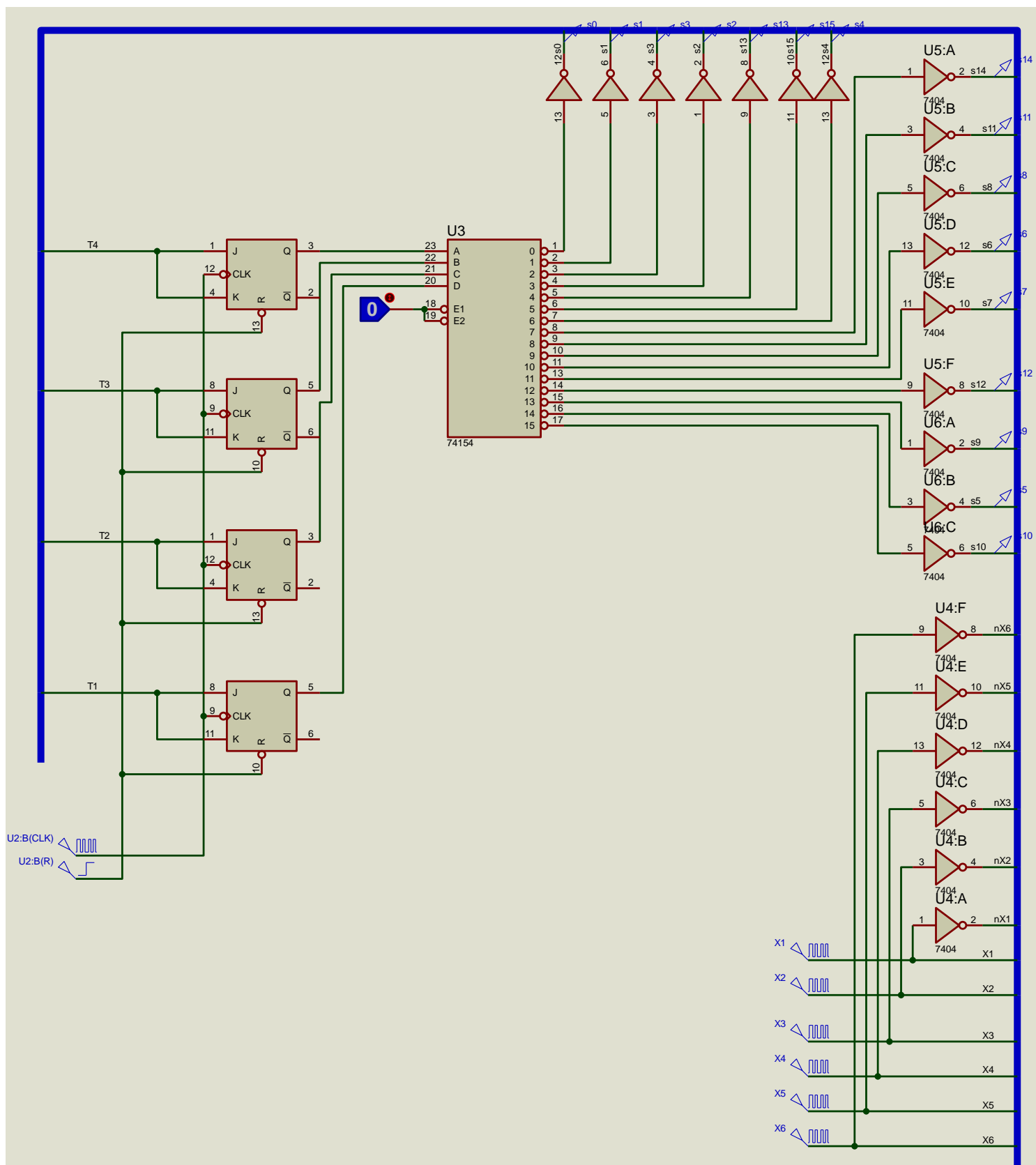
$$Y27 = S13$$

$$Y28 = S14$$

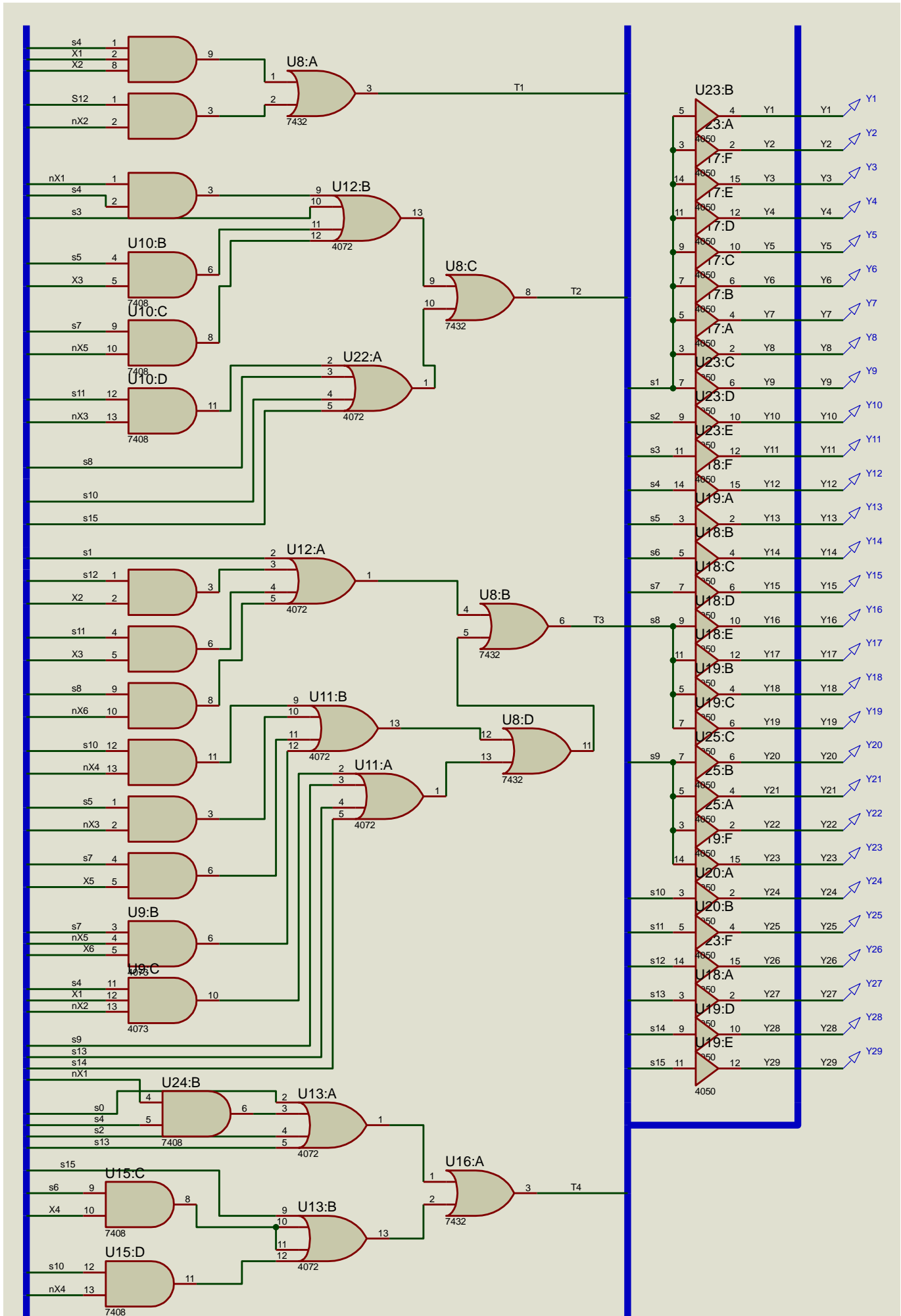
$$Y29 = S15$$

2. Проаналізуйте отриману функціональну схему керуючого автомата у Proteus. Переконайтесь у правильності її роботи.

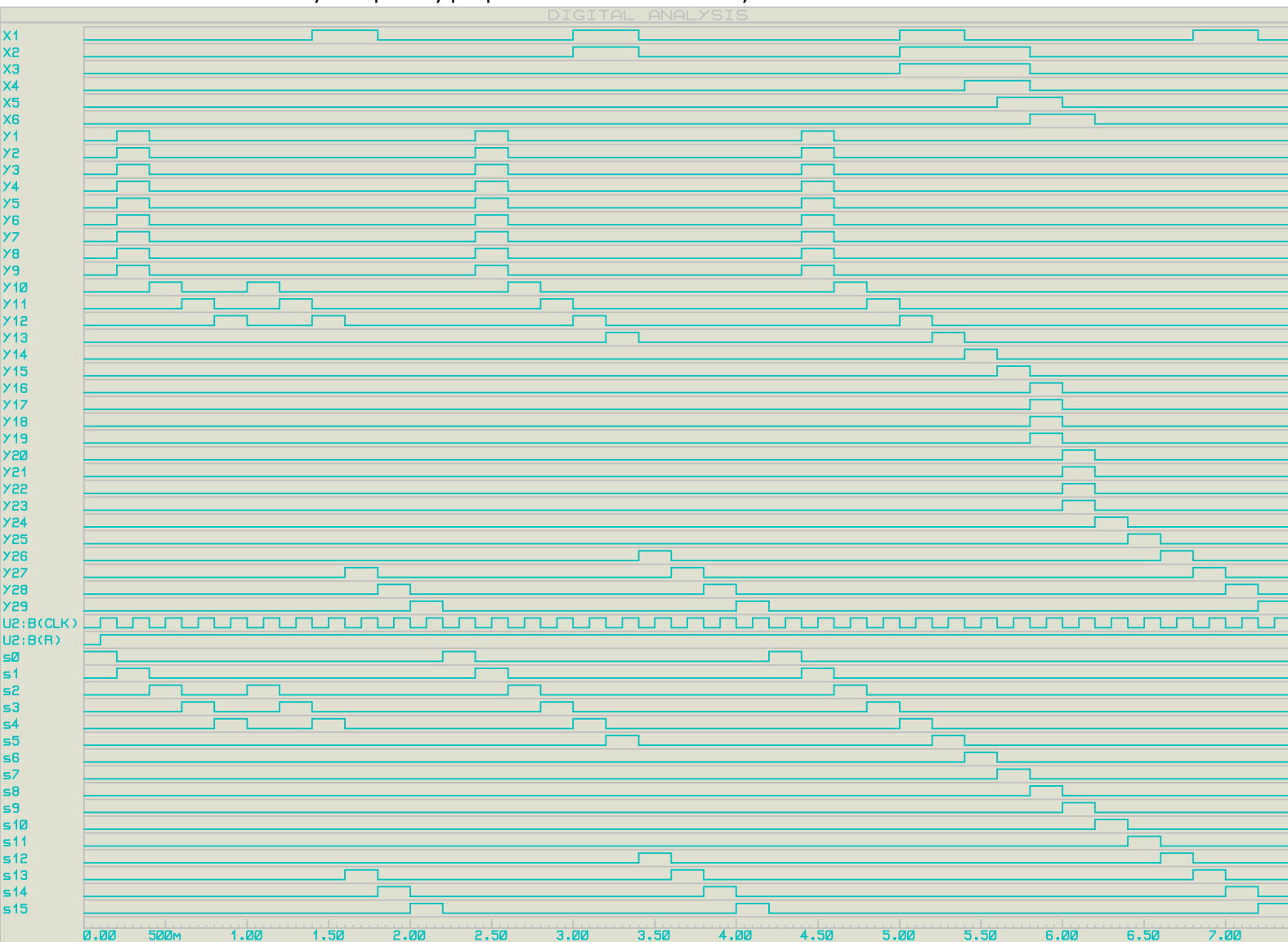
Частина функціональної схеми автомата Мура, що складається з комірок пам'яті (JK тригери у режимі роботи Т тригера), дешифратор (74145) та кодування умовних вершин

Частини функціональної схеми автомата Мура, що складається з комбінаційної схеми визначення функцій виходів та комбінаційної схеми визначення функцій переходів.

3. Виведіть відповідні графіки для вхідних та вихідних сигналів, що будуть в повній мірі описувати роботу розробленого Вами автомату.

Висновок: в даній лабораторній роботі провела структурний синтез керуючого автомата Мура, а також зби́рала його схему в Proteus і перевірила коректність її роботи.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення цифрового автомату.

пристрій, що характеризується набором внутрішніх станів в яке він потрапить під дією команд закладеної в нього програми. Перехід автомата з одного стану в інший здійснюється в певний момент часу.

2. З яких етапів складається структурний синтез цифрового автомата Мура?

Етапи проектування

- Побудова змістовної схеми алгоритму.

- Побудова блок-схеми закодованого мікроалгоритму.
- Побудова граф-схеми переходів автомата Мура.
- Побудова таблиць переходів-виходів автомата Мура.
- Кодування станів автомата.
- Побудова структурної таблиці переходів-виходів автомата Мура.
- Визначення системи рівнянь переходів.
- Визначення системи рівнянь виходів.
- Побудова функціональної схеми автомата.

3. Чим відрізняється автомат Мілі від автомата Мура?

Автомати Мілі та Мура відрізняються законами функціонування автомата

Для Мілі це рівняння :

$$a(t+1) = \delta(a(t), z(t));$$

$$w(t) = \lambda(a(t), z(t)),$$

$$t = 0, 1, 2, \dots$$

Для Мура:

- $a(t+1) = \delta(a(t), z(t));$

- $w(t) = \lambda(a(t)),$

- $t = 0, 1, 2, \dots$

Тобто множина вихідних значень у автомата Мілі від множини вхідних значень, а у автомата Мура ні.

4. RS-тригер є автоматом Мура?

Так, бо вихідні значення залежать тільки від стану автомата.

5. Навіщо використано дешифратор в схемі на рис. 7.7?

Для кодування всіх станів автомата.